

A mal falu a valamikori Alsótanyához tartozott, a csorvai és átokházi kapitányság egy részén alakult. Hatalmas tanyavilág van itt. Megváltoztak az emberek, változik a homok. Hajdanában Dugonics András egyik művében így idézett: „Oly kevélyen sétálgatnak föl és alá a sikátorokon, valamint a kunok komondorai a csorva-homokon”. Minden valószínűség szerint a csorvai és a homok jelzőjeként szerepel és a minőségre utal. Olyan talajfeleséget jelöl, amely nagyszemcsés homok, legtöbbször terméketlen. Az a tulajdonsága, hogy folyik, nem marad egy helyben. A nép ezt „foszomoknak” nevezi még ma is.

Utak

a szegénységből

Papp Ilés családja nehezen élt. Beteges a család, szapor a gyermekáldással szerencsétlenné meg az élet, no meg még öreg szüleit is elartotta. Tizenötven éltek a tanyában. Segítkezett a tanács, utalgatták a szociális segélyeket, megessék az is, hogy önkéntesen összegyűjtötték néhány forintot, szintén a tanácson, használt ruhákat, hogy boldoguljon a család. Így volt 1960-ig.

Nőttek a gyerekek, aztán jött a tsz. Belépett Papp Ilés. Egyik gyerek erre, másik arra dolgoztatott. Papp István, a legidősebb fiú 1965-ben vásárolt egy Moszkvicsot. A másik fiú, Papp János egy évre rá új Volgát. A kisebb gyerekek motorral járnak. A család él, dolgozik, boldogul. A legidősebb fiú házépítéshez kezdett a faluban. Eljön az idő, amikor valamennyien odahagyják az öreg csorvai részen levő tanyát, a hajdani, ezerszer elátkozott nyomorúságukat.

Megtartó föld

Jelenleg 14 ezer holdon 3800 lélek él. Beláthatatlan tanyavilág. Ezer kisebb-nagyobb épület húzódik a határban, a belterületen pedig százötven ház. Nyolc utca. Hetven személygépkocsit, 220 nagymotort, 608 rádiót és 88 televíziót tartanak. Évente 10-15 ház épül. A betéttalomány 3 millió.

A faluközpont olyan mint másfél; középületek, boltok, művelődési ház, iskola. Négy termelőszövetkezet és egy állami gazdaság üzemegysége ad kereseti, megélhetési lehetőséget az embereknek. Elenyésző az eljárók száma. Ez a ruzsai föld megtartotta az embereket. Nagy a távolság is a városoktól, a megélhetés pedig jobb idehaza.

Mozdul a tanyavilág. Oszlik a sötétség, az átok. Az utóbbi három esztendőben legalább 4-5 millió forintot költöttek a tanyák villamosítására. Sok helyen minden megtalálható, villany, televízió, háztartási gépek, hidegmeleg vizes fürdőszoba, villanydaráló és traktor. A konjunkcióra még sokáig kedvez a tanyavilágnak. Úgy mondják, mióta homok a homok, nem termett sohasem ennyit a táj.

Közös gondok

Nehezen alakultak ki a nagyüzemek. Különvonattal jöttek agitátorok. Most négy szövetkezet boldogul. A faluban mindössze két egyéni gazdálkodó található. A nagyüzemek erősödnek.

Nem is olyan régen a köztételt a háztáji földtől könnyen meg lehetett különböztetni — a háztáji javára. Most fordított a helyzet. A tagság félti a köztételt, többet vár tőle.

A szőlő és gyümölcs jellemző, 975 hold, ebből 500 hold nagyüzemi szőlő, 522 hold gyümölcsös, ebből 80 százalék nagyüzemi, díszlik. Uralkodó fajta a kövidinka és a kádár, valamint az őszibarack és az alma. Jó a fűszerpaprika is, a közönséges és a háztájiban termesztik. Nincs fóliázás, a kertészet nem dívik, a porták csak a házi szükségletre termelnek zöldségféléket. Az egy tagra eső jövedelem a közönséges általában 8 ezer forinttól 16 ezer forintig terjed, de a háztáji ezt nagyon szépen kiegészíti. Átlagosan ezer forint havi bevételt számolnak.

Megváltozott értékrend

Nem is olyan régen a vagon, az ügyeskedés, a spe-

kulálás alakította ki az értékrendet. Arra az időre emlékeztek az eset is, amikor az öreg Jójártnak százezer forintjába rágott bele az egér. Jó gazda volt, napszámosokkal dolgoztatott. Odajárt egy Süli nevű ember is. Ma mindkettőjüknek van kocsija. A hajdani napszámosnak új kiadású Wartburg. A munkaerő szabja meg az értékrendet. Igaz, még meghatározó a vagyon is. De itt már nincs napszámmrajrás, legfeljebb segítenek kölcsönösen egymásnak az emberek. A szövetkezetek vásárolják föl az árut, közösen értékesítik.

A homok megváltozott. Jó lett az emberhez. De a pénzzel, a jómóddal sokan nem tudnak mit kezdeni. Egy példa: öregasszony kopott garabollyal, használt ruhában várakozott az orvosi rendelőben. Odahaza, mióta a világ világ, a konyhában aludt. A tiszta szobában, a szalmaszékben persze pénz van, sok pénz.

Próbaldós tanácselnök

Nehezen fogadják be az idegent. Itt történt meg az az egyedülálló eset, amin ma is mosolyognak. Chrapan János iskola után került ide. Semmit se tudott a faluról. Kezdődött a tanácsülés. Melege lett hamar.

— Mit ért maga a homoki ember bajához? Hunnan gyűjt, hogy hívják?

Megmondta. A korábbi években volt itt egy hasonló nevű végrehajtó. Haragudtak rá az emberek. Mondták is rögtön.

— Elegünk van a Chrapanokból.

Kivonultak az emberek a teremből. Az utcán vitatkoztak. Arra jött a járási párttitkár, s újrakezdték. Végül is megállapodtak, hát legyen egy hónap próbaldóval tanácselnök Chrapan János.

Azóta 15 év telt el. Ma is ezt a hivatalt viseli.

Sz. Lukács Imre

Szerencsém volt tanúja lenni Szőregen egy nem mindenki számára ismert vitának. A szegedi DEGÁZ egyik vezető embere reklámlált az Egyetértés Tsz elnökénél: „Ezt nem hagyjuk annyiban! Önök elcsábították két jó szakemberünket.” Az elnök tiltakozott: „Ez távol áll tőlünk. De ha éppen olyan szakmunkások jelentkeznek nálunk elfogadható munkakönyvvel a kezükben felvételre, akiket keresünk, engedjék meg nekünk is, hogy bebecsajtsuk őket...” Gyakori manapság az effajta szemrehányó párbeszéd, mert a munka sehol sem fogy, hanem várakozás felett szaporodik.

Teljes

megértésben

Íme a példa arra, hogy nincs szükség a gyárak és a tsz-ek közötti ellenségeskedésre: a baksi Magyar-Bolgár Barátság Tsz egyszerre több nagy iparvállalattal is a legteljesebb megértésben, közmegegyezésre dolgozik együtt. A Tisza Bútoripari Vállalat még a tavasszal hosszulejárati szerződést írt alá a szövetkezetekkel, melynek alapján a tsz javító műhelyében folyamatosan gyártják a vállalat részére az irodabútorok — szekrények, íróasztalok — vasállványait. A gyár biztosítja a szükséges anyagot is, a termelőszövetkezet tulajdonképpen csak a helyet és a munkaerőt adja.

Jó ez a gyárnak is, mert nem kell költenie újabb műhely létesítésére, munkástoborzással sem kell vesződni. A termelőszövetkezetnek pedig azért hasznos, mert havonta 130-190 ezer forint folyik be a kasszájába bútoripari szerelvény-

Szállításra készítik a szövetkezeti asszonyok a könyökcsoveket

árúért. S a szövetkezetiek 2-3 hét alatt tökéletesen megtanulták a gyártási műveleteket.

Jeleskedő

asszonyok

A tehénállomány ilyenkor nyáron a mezőn jár, tavaszról őszi nincs szükség központi takarmány-előkészítőre sem. Ebből az épületből meg ideiglenesen „kályhacsögyár” lett. A Szegedi Fémpari Ktsz-szel is szerződést kötött a termelőszövetkezet. Egész sor speciális fémpari gépet is felszereltek a szegediek a szövetkezeti asszonyoknak, csak dolgozzanak. Húsz asszony két műszakban foglalkozik csögyártással, s csak úgy özőnlik a készáru a picinyke üzemből. A szépen kidolgozott, ránc nélküli könyökcsoveket Szegeden már csak zománcolni kell, s olyan áru mehet a kereskedelembe, mely szinte állandóan a hiánycikkek listáján szere-

pelt korábban. Tizenkét asszony pedig gyermekjátékokat készít, meg csomagol Csehszlovák, lengyel és ausztráliai megrendelésekre készítik a kislanynoknak való szellemes konyhafelszereléseket. A játékgyártást a Szegedi Tömegcikk Ktsz-szel közösen szervezték.

A baksi asszonyok az ipari és a mező munkában egyaránt jeleskednek. Hetek alatt sajátították el a sokféle mesterfogást. Találomra szólítottam meg ifj. Antal Józsefnét, aki presgépben dolgozik. Az ipari munkáért 1400-1600 forintig kap havonta, s emellett részesművelő. Vállalt a tsz-től egy hold cukorrépat, 900 négyzetméter fűszerpaprikát, másfél hold kukoricát, s ezekhez jön még a háztáji. Csodálom ezt az aprótermű, szikár asszonyt, miként győzi e rengeteg munkát. A férje ugyanis építőiparba jár, csak úgy besegít egy kicsit. Itt találkoztam Harpai Mihály üzemlakotossal is, aki ezelőtt a Budapesti Csőszereplő Vállalatnál dolgozott, a felesége pedig immár 6 éve itt a tsz-ben. Ő most hazajött a családdal, s a szövetkezeti fémfeldolgozó üzem karbantartó részlegének vezetője, egyben teljes személyzete is.

Több munka, jó kereset

— Itthon sokkal többet kell dolgozni annál — mondta —, amennyit Pesten kívántak tőlünk. Megessék már, hogy teljes három műszakon át nem mehettem haza. Mégis azt mondom, megéri, mert szívesen dolgozik az ember, ha az értelmet is látja a munkában.

Egy következő műhelyben az NDK megrendelésére lánc- és kábelkészítő speciális anyagszavarkat készítenek négy esztergapedon egyszerre. Fehér Nándor főkönyvelő mondta el, hogy ehhez is — az anyagtól kezdve az utolsó szóig — mindent a fővállalkozó ipari üzem adott. Gyártanak továbbá különféle zárat, apróbb szerelvényeket, még virágállványokat is.

A termelőszövetkezet egész éven át 28 millió forint értékű mezőgazdasági árut, gabonát, zöldséget, húst, tejtejt állít elő. E bevételt nagyszerűen egészíti ki az a 6 millió, melyhez az ipar kisegítése révén jutnak hozzá. Az üzemeknek pedig azért jó a munka falura utaztatása, mert így sokkal olcsóbb, mintha a munkás utazik naponta a városba.

L. F.

Csepri József

Magyaros vendéglátás 200 ezerért

Az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság revizorai rábukáltak egy nagyobb arányokat sejtető sikkasztásra, s a háttér felderítését, az ügy kibogozását átadták a rendőrségnek. Az elsikkasztott pénz sok, felhasználói is elegen vannak: rájártak a társadalmi tulajdonra, noha éppen nekik lett volna hivatalból kötelességük, hogy a köztér pénzzel jól gazdálkodjanak.

A FŐSZEREPLŐ

Papp Istvánné 37 éves, Földeák, Mátyás utca 8. szám alatti lakos községi törpevízmű társulatánál volt könyvelő. Pontosan 202 ezer forintot sikkasztott. Kis té-

lelkek kezdte, de évekig csinálta. Folyamatosan munkabérelőlegeket vett fel, azonban nem térítette vissza, hanem a társulati tagok befizetésével szemben számolta el. A vízműtársulat pénzt a makói OTP kezelte. Pappné módját ejtette, hogy az OTP fióknál is rátegye a közös pénzre a kezét, amelyből 174 ezer forintot sikkasztott el. A hiány év végén nyilvánvalóan kibújt, de azt úgy „tűntette” el, mintha az összeget vízdirra fizette volna ki. Módszere elég átlátszó volt: a társulati hozzájárulás visszafizetési nyilvántartáson többek nevével aláhamisította, s így a pénzüsszeget megtartotta. Pappné a rendőrség letartóztatta és büntetőeljárás indított ellene.

Az ügyben terheltként szerepel a törpevízmű társulat elnöke, Krobák István, Földeák, Kölcsey utca 8. szám alatti lakos is. Az elsikkasztott összegből Pappné révén 9 ezer 700 forintot tartott meg.

VENDÉGEK VAGY REVIZOROK

A bűncselekmény elkövetését elősegítette, hogy az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóságnak azok a revizorai, akik ezt a területet ellenőrizték, szeméthúnytak, sőt, Somorjai Ferenc 44 éves, Szeged, Kossuth utca 26. szám alatti lakos, mint a vízügyi igazgatóság revizora segítségét nyújtott Pappné sikkaszt-

tásához és a pénzből nagyobb összeget megtartott magának. Somorjait a rendőrség ugyancsak letartóztatta. Az ügy többi szereplői: Vánkay László, az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság műszaki tisztje, Szűcs Jánosné, a vízügyi igazgatóság pénzügyi főelőadója. Hasonló beosztású Sándor Bódi Ferdinánd is. Valamennyien terheltként szerepelnek az ügyben. Az elsikkasztott pénzből szintén megtartottak maguknak. Mint Pappné felettesei, elkívánták, elvárták, hogy ellenőrzésük altalmával a könyvelő magyaros vendéglátásban részesítse őket. Egy-egy kiszállítás alkalmával 6-700 forintot ettek, ittak meg. Szokásukká vált, hogy Pappnétól baromfit, sertéshúst, tojást kapjanak.

VÉGELSZÁMOLÁS

A 202 ezer forint elsikkasztásának háttérét teljes részletességgel feltárta a rendőrség, hiszen a legraffináltabb módszerekkel elkövetett bűncselekmény is csak ideig-óráig maradhat véka alatt. Pappné, Somorjait és a többieket majd elszámoltatják a vádlottak padján. Az ügyben a vizsgálatot a rendőrség befejezte, s vádemelésre átadta az ügyészségnek.

HÉTFŐ, 1968. AUGUSZTUS 19.

DEL-MAGYARORSZAG

Üveg-, porcelánkészleteit, kerámia dísz tárgyait

újítsa fel, egészítse ki

1000,- forintos vásárlás esetén az OTP EZT IS

meghitelezi

Keresse fel üveg, porcelán szaküzleteinket, lekintse meg széles választékunkat.

Csongrád megyei Vegyes Iparcikk Kisker. Vállalat.

Ma egész napos árubemutató

A KÜLÖNLEGES MÉTERÁRUK KÁRÁSZ UTCAI BOLTJÁBAN.

Bemutatásra kerülnek:

A HAZAI FESŰSFONÓ- ÉS SZÖVŐGYAR legújabb szintetikus terliszter szövetei, valamint a legújabb angol, sveici, francia import anyagok.

A bemutatott anyagok augusztus 21-től megvásárolhatók a különleges méterárú boltjában.

TEKINTSE MEG ÁRUBEMUTATÓNKAT, SOK ÚJDONSÁG VÁRJA ÖNT.

A bemutató nyitva: délelőtt 10-13 óráig,

délután 15-19 óráig.

Cs. m. Ruházati Kisker. Vállalat